

nijski stan, in tudi bode potrebno poseči tudi nazaj, ne pa le naprej. To stališče branile so „Novice“ in ga bodo branile tudi zanaprej.

Poleg tega bodo pa seveda skrbele za raznovrstni pouk. Prinašale bodo članke o kmetijstvu, obrtniji in raznih znanostih in bodo v novem letu po možnosti skrbele za raznovrstnost. Nadaljevale bodo lani začeti spis Deset let v Ameriki, Črtice o kmetijski kemiji.

Posebno pozornost bodo pa obračale raznim Novicam po svetu. Prizadevale si bodo v tem doseči neko popolnost, seveda kolikor je mogoče pri tedniku in pri obstoječih razmerah.

Da bodo pa mogle zadoščati svoji nalogi, je pa potrebno, da je podpirajo pisatelji s svojo duševno in naročniki s svojo gmotno podporo. Prvim in drugim izrekamo svojo zahvalo v minolem letu in se obračamo do njih, da nas podpirajo zopet v novem letu. Posebno se pa moramo pri tej priliki spominjati Rodoljuba Podratitovskega, gospoda Josipa Levičnika, sedaj najstarejšega sodelavca našega lista, ki je baš v minolem letu dovršil večji spis v našem listu in nadejamo se, da Bog dá mu še moč in zdravje, da ta njegov spis v našem listu ne bode zadnji. Celih štirideset let je z veliko marljivostjo deloval za naš list, in je zatorej naša dolžnost, da se ga posebno spominjamo konec leta.

„Novice“ bodo izhajale v novem letu v dosedanji velikosti in obliki in cena jim bode za vse leto v tiskarni prejemanje 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemanje pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. več. Naročnino prejema:

J. Blasnikova tiskarna v Ljubljani.

Politiški oddelek.

Volilna reforma.

II.

Volilna reforma je sedaj izročena pododseku, v katerem sedi mej desetimi člani sedem aristokratov. Lahko si predstavljamo, kaj bode ta odsek skuhal, ako bode sploh kaj skuhal. Mogoče, da celo verjetno je, da se v tem zasedanji državnega zbora tudi še ničesa ne doseže, posebno če morda ne bodo z višjega mesta priganjali. Levica se gotovo ne bode rada udala kakim željam desnice, kajti nje položaj je sedaj jako ugoden. Če se nobena volilna reforma ne sklene, bode to le levičarjem v korist.

Zelo se motijo tisti, ki mislijo, da bode morda levica pritrdila Dipaulijevemu predlogu. S tem bi si sebi popolnoma izpodkopala tla. Levičarji so največ zastopniki mest in zatorej nikakor ne bodo dopustili, da bi se morda sedanje zastopstvo mest s tem prikrajšalo, da bi se pomnožilo število kmetjskih zastopnikov. Res, da se

število mestnih poslancev pomnoži z delavci, toda levičarji bodo ugovarjali, da ti novi poslanci ne bodo nobeni zastopniki meščanov, temveč le delavcev. Posebno umestno proti mestnim delavcem postavljati kmetjskih zbornic ni. Jedinu opravičeno bi bilo, da se jim nasproti postavijo kmetjski delavci, katerim pa baš konservativci ne marajo dovoliti volilne pravice. Sploh je pa to pomisliti, da sedaj niso levičarji tisti, ki žele premembe volilne pravice, temveč konservativci.

Ko so vrgli grofa Taaffeja, niso konservativci pomislili, da so se s tem dali v roke popolnoma liberalcem, ko so dopustili, da je Plener postal finančni minister. Davčna reforma je bila v teku in finančni minister jo je bil zasnoval na podlagi, na kateri bi ne bila veliko huje zadela velike podjetnike. Plener je pa stvar precej drugače in precej bolj zvito uredil. Vsekako bodo pa tudi po njegovem načrtu nekaterim manjšim davkoplačevalcem se davek nekaj ponižal. Pri tem je pa finančni minister imel vse druge namene.

Znano je, da so tako imenovani petakarji najhuje škodovali liberalcem. Dokler niso petakarji volili, bi levičarjem ne bilo najmanjše težave z novo dobiti večine, ako le pridejo na krmilo. Razširjenje volilne pravice je pa onemogočilo levičarsko gospodstvo. Petakarji so možje, kateri so na Dunaji v več okrajih izpodrinili liberalce. Napačno je mnenje, da se je le ljudsko mišljenje na Dunaji tako silno premenilo v škodo liberalcev, da Dunaj voli v postavodajne zastope nasprotnike židovskega liberalizma. Res je pač, da so mnogi, ki so od liberalizma pričakovali rešitve, se prepričali, da od Izraela ne zasije sreča Avstriji. Toda to premembo mišljenja je nekoliko paralizovalo pomnoženje židovskega življa na Dunaji. V avstrijski prestolnici se namreč židje tako množe, kakor menda nikjer več na svetu. Le petakarji so pripomogli, da je Dunaj poslal v državni zbor Gessmanna, Luegerja, Schneiderja in kneza Liechtensteina.

Zaradi tega so pa liberalci že dolgo pomišljali, kako bi se otresli petakarjev. Priložnost se je jim ponudila, ko je grof Hohenwart s svojo državno izkušnostjo vrgel grofa Taaffeja. Plener je hitro predelal ugodno levičarjem davčno reformo. Sedanjim petakarjem se davek nekoliko zniža in vsled tega po sedanjem volilnem redu zgube volilno pravico vsi petakarji in marsikje v mestih potem konservativci, nemški nacionalci, Slovani ali pa krščanski socialisti zgube marsikak sedež na liberalce pri novih volitvah.

Govori se, da konservativci ne mislijo glasovati za davčno reformo, ako se vsem dosedanjim volilcem ne zagotovi volilna pravica. Tega strašenja se pa liberalci pač ne bodo bali. Kar se tiče davčne reforme, stoji stvar vse drugače, kakor glede volilne reforme. Zanje ni treba dvetretjinske večine, navadno večino pa dabi vlada, ako zanje glasujejo le zedinjena levica in pa Poljaki. Sicer bodo pa morda tudi nekateri nemški nacionalci podpirali liberalce. Proti znižanju davkov srednjim in nižjim stanovom, naj je to znižanje tudi neznatno, ni

posebno lahko glasovati. Zatorej se Plenerju prav nič ni bati, da bi z davčno reformo zaradi konservativcev v manjšini ostal. Slovenski koaliranci ga bodo tudi gotovo podpirali, vsaj že sedaj na dolgo in široko razlagajo ugodne strani Plenerjeve davčne reforme. Baš to ponižanje davkov bodo skušali izkoristiti si proti narodni stranki.

Vprašanje je pa tudi veliko, če se bodo nemški konservativci upali glasovati proti davčni reformi. Le pomislite, kako ugodno orožje dajo v roke vsem nasprotnikom katerih se jim že sedaj v planinskih deželah ne manjka. Liberalci jim niso tako nevarni, kakor krščanskim socialistom, a marsikak okraj jim utegnejo odtrgati nemški nacionalci in pa nemški „Bauernbund“, ako bodo glasovali proti ponižanju davkov nižjim stanovom. Vidi se torej, da so sedaj nemški konservativci precej v škripcih.

Novi državni zbor bode potem precej drugačen in brez skrbi bodo liberalci očitneje potem pokazali svojo barvo. Nemški konservativci in pa slovenski koaliranci jim ne bodo več potrebni in se jih bodo lepo otresli. Grof Hohenwart se pa tudi umakne, ko tako nemškim liberalcem pripomore do popolne zmage. Volilna reforma seveda bode tedaj vstala zopet iz groba in bode tudi hitreje napredovala nego sedaj. Liberalci in Poljaki jo bodo lahko s češkimi veleposestniki vred lepo prikrojili po svoje, da še bolj potlačijo vse krščanske življe. Tako se utegne napraviti najlepša podlaga za kako protickerkveno zakonodajo. Jedino upanje, katero moramo imeti je, da oni faktor, ki hoče, da se volilna pravica razširi, ne bode pustil, da se to vprašanje zavleče do druge zakonodajne dobe. Tako je še mogoče, da se prepreči druga liberalna doba v Avstriji, v kateri bi nas liberalci ne bičali le z biči, temveč s škorpionji.

Politični pregled.

Deželni zbori začeli so svoje delo. V tem zasedanju bodo v njih prišle mnoge jako važne stvari na vrsto. V češkem deželnem zboru bodo Nemci zopet sprožili misel, da se mesto sedanje kmetske in mestne kurije za volitev v deželni zbor, vpeljeta češka in nemška kurija, tako da bodo Nemci lahko spravili nekaj svojcev v deželni odbor. Sedaj sta voljena dva Nemca v deželni odbor, pa le od vsega zbora s pomočjo veleposestnikov. Mi dvomimo, da bi Čehi v to privolili. Na videz je zahteva Nemcev opravičena, v resnici bi pa privela do nemške večine v deželnem odboru. Pomisliti je, da veleposestniki se vedno bolj nagibljejo na nemško stran in so zlasti nasprotni Mladočehom. Ker pa pri novih volitvah pride zopet več Mladočehov v deželni zbor, bi zaradi tega veleposestniki utegnili se Nemcem pridružiti. Prav lahko bi se zgodilo, da bi bili tudi iz skupnega zbora zopet Nemci voljeni v deželni odbor, zastopnika veleposestva bi seveda tudi Nemce podpirala, potem bi Nemci imeli večino v deželnem odboru. Za tak sklep treba dvetretjinske večine, in bodo Čehi lahko preprečili. — V štajarskem deželnem zboru bodo Nemci spravili vprašanje o celjski gimnaziji v razgovor. Nadejajo se, da s tem pripravijo vlado, da opusti zahtevo osnove celjske gimnazije. Ta sklep bode vsekako močno vplival na zedinjeno levico. Vlada ga bode pa tudi težko popolnoma prezirala, ker je učni minister sam se izjavil, da se bode v tacih stvareh oziral tudi na deželne zbore. Res je, da konservativni Slovenci

potem lahko onemogočijo volilno reformo. Kdo pa ve, če je levici kaj ležeče na tem, da se volilna reforma izvrši. Morda ne zadosti, vsaj je njej le v korist, ako se volilna pravica ne razširi. — V vseh deželnih zborih bode se sprožilo vprašanje o volilni reformi. Gotovo se pa v tem oziru stavili različni nasveti in stavile različne resolucije. S tem se bode to vprašanje le še zmedlo. — Tirolski in predarelski deželni zbor se bodeta zopet posvetovala o novem deželnobrambovskem zakonu. V zadnjem zasedanju nista mogla te zadeve rešiti, ker sta hotela vanjo vsprejeti nekatere določbe glede dvoboja, mučenja vojakov in posvečenja praznikov, ki pa niso ugajale vojaški upravi. Sedaj se bodo pa dotične določbe najbrž še iz zakona izpustile, in sklenilo se v obliki resolucij, na katere se seveda vojaška uprava ne bode ozirala.

Slovenska šola v Velikovcu. — Nemce je grozno pretresla novica, da družba sv. Cirila in Metoda osnuje slovensko šolo v Velikovcu. Posebno bode pa jim ta šola še zaradi tega zoprna, ker jo bodo vodile šolske sestre. Liberalci so veliki nasprotniki vseh šol, v katerih poučujejo redovnice ali redovniki. Da bi osnovo slovenske šole preprečili, je okrajni šolski svet sklenil, da se uvede na dosedanji šoli v prvem in drugem razredu slovenski učni jezik. Seveda zaradi tega Slovenci še ne smemo opustiti osnove slovenske šole, kajti to Slovincem ne zadostuje, kar je okrajni šolski svet ukrenil, in bi tudi gotovo takoj preklical, ko bi „Družba sv. Cirila in Metoda“ opustila osnovo slov. šole. Velikovški okrajni šolski svet je pa s svojim sklepom naravnost priznal, da je v Velikovcu slovenska šola potrebna. Boji se namreč že, da bode po osnovi slovenske šole sedanja šola se močno izpraznila. Slovenci pa koroške Nemce pač že predobro poznamo, da bi se dali od velikovškega okrajnega šolskega sveta zapeljati.

Porotniki v Istri. — V italijanskem taboru je grozen krik, ker so se mej porotnike vpisali v Istri nekateri Slovani. Kakor zaradi dvojezičnih napisov, tako sedaj podpisujejo protest proti sestavi seznama porotnikov. Dosedaj so v Istri bili jedini Italijani porotniki, če tudi slovanščine niso znali. Sedaj, ko imajo prednost večši obeh deželnih jezikov, bode večina porotnikov Slovani, kajti Italijani le redko kateri zna oba deželna jezika. Da je pravično, da porotniki vselej razumejo, jezik zatožencev, je menda pametnim ljudem že davno jasno, le isterskim Italijanom to ne gre v glavo. Ker so zmagali v vprašanji o dvojezičnih napisih, nadejajo se, da bodo tudi v tej stvari. Nemogoče to pač ni.

Goriška notarska zbornica je sklenila, da mora notranji uradni jezik biti samo laški. Tudi slovenski notarji bodo torej morali imeti laške knjige in zapisnike. — Odvetniška zbornica v Gorici je pa sklenila protest na pravosodno ministerstvo zaradi poslovanja pri sodiščih na Primorskem.

Wekerlovo ministerstvo je palo, to je najvažnejša politična novica na Ogerskem. Kako bode novo ministerstvo, se ničesa še ne ve. Wekerle sam je baje odločno se izrekel, da v novo ministerstvo ne vstopi. Priporočil je vladarju dolgo vrsto oseb, s katerimi naj se posvetuje o sestavi nove vlade. Mej priporočenimi pa seveda ni nobenega skrajnega levičarja. Zaradi tega pa skrajna levica hudo napada Wekerla in vso liberalno stranko in preti z najhujšo opozicijo. Skrajna levica bi bila najrajše videla, da bi bil cesar tudi Košuta vprašal za svet, koga naj pokliče pri sestavi nove vlade. Sedanja ministerska kriza ima baje namen, če le mogoče sklopiti močno večino proti skrajni levici, da se potem začne najodločnejši boj proti skrajnim levičarjem. Pred vsem se bode poskušalo narediti zvezo mej sedanjo vladno in pa mej narodno stranko. Kdo bode novi ministerski predsednik, se ne ve, a gledalo se bode na to, da bode kak mož, kateri se bode upal odločno upreti skrajni levici.

Francija. — Minule dni se je vršila pred vojnim sodiščem v Parizu obravnava proti kapetanu Dreyfuss-u, ki je zatožen, da je iz arhiva vojnega ministerstva izmaknil neke